

Literatura en estat pur

Avui no es pot escriure una novel·la com s'escrivia abans de la invenció del cinema i la TV. I encara menys quan després ha aparegut Internet. Si escrius com s'escrivia abans, estàs condemnat a avorrir el lector. I que el lector deixi el llibre.

¿I com s'ha de escriure avui? Per exemple, com escriu Noemi Bagés. Llegint *Rere el mur*, la seva darrera novel·la, ens adonem que l'autora s'ha plantejat la primera cosa que s'ha de plantejar avui un escriptor de narrativa: ¿què cal fer perquè el lector, quan comença a llegir, quedi atrapat? *Rere el mur* és una novel·la escrita tenint en compte els recursos comunicatius propis dels mitjans audiovisuals als quals estem acostumats en els nostres dies, i que ens pauten la manera de «consumir» narracions. Per això ja en la primeríssima «escena» de la novel·la l'autora ens sorprèn amb un cop d'efecte: ens fa, fent servir un símil esportiu, el primer driblatge. I, per tant, ens avisa del joc: no tot serà el que sembla. *Rere el mur* és, així, una novel·la que es pot qualificar de cinematogràfica. L'adjectiu té valor positiu: no vol dir que sigui una obra escrita imitant el cinema, sinó que sap aprofitar-ne els recursos.

Rere el mur és una novel·la que construeix una intriga amb un ritme que es va accelerant progressivament. Se'ns expliquen dues històries boniques i de gent feliç. La família dels Fort, de Tarragona, compren un antic casalot dels Pallars per fer-hi un hotel rural. Són pare, mare i tres fills. Els fills grans, adolescents, estan a favor del projecte i s'hi impliquen. En la segona història, el Joan i la Montserrat, un matrimoni jove benestant amb una filla petita, busquen, procedents de Costa Rica, el recer del Pallars perquè la Montserrat es trobi amb el seu país. El refugi és un casal gran, bonic i apartat. Les coses es van complicant a poc a poc. I les dues històries es troben al final. O potser ja s'havien trobat des del començament, però no ho sabíem. ¿Acaben bé totes dues? ¿O acaben malament?

Són dues històries boniques i de gent feliç. Les històries boniques i de gent feliç solen ser, com a matèria literària, més aviat avorrides. Però aquí això no passa: des dels primers moments de la narració, quan l'escenari és ple de placidesa, de calma, de felicitat, s'insinuen petits símptomes de turbulència. Són molt petits i no ens inquieten —de moment—, però ens fan estar alerta: un gat que no se sap d'on surt, la torreta del mas que té un disseny estrany i fa pensar, el xiuxiueig dels habitants del poble... I en l'altra història també hi ha

síntomes: el Joan viatja a Barcelona per motius de feina potser massa sovint, és un marit enamorat i encantador potser una mica massa atent...

Els símptomes esdevenen senyals i, a partir d'un moment, la turbulència s'insinua i el lector ja no pot deixar de llegir. I de llegir de pressa. Li passa això que passa quan es llegeix un bon llibre: que no vol agafar el telèfon quan li truquen, que no vol anar a sopar, que no vol que ningú l'empipi abans no acabi la novel·la.

A *Rere el mur* apareixen també, no pas superposats artificialment sinó com la mateixa pols que deixa pel camí la intriga que circula i que progressa, temes eterns de la literatura: la força de l'amor, el poder de la veritat i de la mentida, els conflictes entre el que sabem i el que no sabem del passat, els límits de la realitat.

Cal fer, per acabar, un últim comentari: la novel·la es comercialitza com a pertanyent al gènere de la literatura juvenil. Si aquesta etiqueta significa que és una obra que agradarà als adolescents, no hi ha res a dir. Però no és literatura juvenil si amb això es vol dir alguna cosa negativa, com ara que no pot agradar als adults. De fet, *Rere el mur* no és literatura juvenil ni literatura per a adults. És literatura en estat pur.

JORDI GINEBRA

Publicat al diari *El Punt* el 17 de maig de 2010

<http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/170118-literatura-en-estat-pur.html>